

Zaaknummer: Z – 18-025454
Documentnummer: 102351
Datum: 16 oktober 2018
Onderwerp: Stijging geprognosticeerde kosten jeugdhulp 2018
Bijlage(n): Nee

Geachte Raad,

Tijdens de commissievergadering van 20 september jl. hebben wij u geïnformeerd over de stijging van de geprognosticeerde kosten van jeugdhulp 2018 en aangegeven dat nadere informatie volgt zodra er meer bekend is.

Met deze brief informeren wij u op hoofdlijnen over:

- A. de verwachte omvang van de kostenstijging in 2018**
- B. de oorzaken van deze stijging**
- C. voorgenomen maatregelen voor ombuiging en bijsturing.**

A. De verwachte omvang van de kostenstijging 2018

Op basis van de declaraties van jeugdhulpaanbieders over het eerste half jaar van 2018 is een stijging van de geprognosticeerde kosten jeugdhulp te zien. De regionale geprognosticeerde kostenstijging voor de jeugdhulpregio Haaglanden 10 komt neer op ongeveer 15% ten opzichte van 2017. Voor de gemeente Voorschoten fluctueren de prognoses sinds medio 2018 sterk, globaal tussen de 10%-20% meer ten opzichte van 2017. Ook andere gemeenten in de regio zijn geconfronteerd met een soortgelijke omvang van de stijging, maar ten opzichte van kleinere gemeenten als bijvoorbeeld de gemeente Wassenaar en Midden- Delfland, is de stijging bij de gemeente Voorschoten relatief hoog.

B. Oorzaken van deze stijging

Zoals aangegeven, zijn ook andere gemeenten binnen de jeugdhulpregio Haaglanden geconfronteerd met stijgende uitgaven en prognoses jeugdhulp. In verband met verwachte groei van deze uitgaven is een regionaal onderzoekstraject gestart naar de achterliggende oorzaken hiervan en is ook lokaal onderzoek uitgevoerd. Het Inkoopbureau H10 verzorgt dit voor en met alle betrokken gemeenten.

Er zijn vier vermoedelijke oorzaken geïnventariseerd:

1. toename van het aantal cliënten
2. toename van het aantal uren per cliënt
3. onverwacht nadelige effecten als gevolg van de product- en tariefharmonisering bij de inkoop voor 2018; er worden meer jeugdigen dan kon worden verwacht in duurdere trajecten geplaatst en
4. verschuiving van de Wet langdurige zorg (Wlz) naar jeugdhulp.

Ad 1. In 2015 ontving 10,4 % van de inwoners tot 18 jaar in de gemeente Voorschoten jeugdhulp. In 2017 was dit 11,5%. Het aantal unieke jongeren in jeugdhulp in Voorschoten was in 2015 609 en in 2017 was dit 834 (declaratiebestand medio 2018). Blijkbaar weten jeugdigen en gezinnen uit Voorschoten de toegang tot jeugdhulp steeds beter te vinden. Ook zijn betrekkelijk nieuwe zorgaanbieders bekend geworden en krijgen zij meer nieuwe cliënten. We zien geen recht evenredige afname van kosten en cliënten bij middelgrote en grotere jeugdhulpaanbieders.

Ad 2. Er worden meer uren per cliënt gedeclareerd, al varieert dit per zorgsoort. De redenen hiervan zijn nog niet duidelijk en wordt nader onderzocht. Voorlopig lijkt het erop dat de problematiek per cliënt meer intens is.

Ad3. Met ingang van 2018 heeft een product/tariefharmonisatie plaatsgevonden. Het aantal producten/tarieven is teruggebracht naar 80, van ruim 400/1200 product/tariefcombinaties. Tot en met 2017 was het mogelijk dat voor een zelfde product door verschillende aanbieders verschillende tarieven werden gedeclareerd. Door de product- en tariefharmonisatie is bij bepaalde aanbieders de geleverde zorg niet veranderd, maar is de vergoeding hiervoor wel gestegen. Door de tariefharmonisatie zijn sommige tarieven voor jeugdhulpaanbieders omhoog gegaan. Daarnaast wordt dit mogelijk ook veroorzaakt doordat jeugdhulpaanbieders binnen de productcategorie declareren op de duurdere productcodes. Dit wordt verder onderzocht.

Ad4. Er zijn signalen van verschuiving van kinderen van de Wet langdurige zorg (Wlz) naar jeugdhulp. Ook in Voorschoten is een toename van kosten bij ambulante begeleiding (licht verstandelijk beperkten) te zien. Waarschijnlijk wordt dit voor een deel veroorzaakt door overgang van geherindiceerde cliënten, die van overgangsrecht gebruik maakten uit de Wet langdurige zorg. Hiermee zouden kosten van het Rijk naar gemeenten verschuiven. De oorzaken en impact hiervan worden nader onderzocht.

C. Voorgenomen maatregelen voor ombuiging en bijsturing

Voordat we ingaan op concrete maatregelen, hechten wij er aan risico's en afhankelijkheden bij jeugdhulp aan te geven. Als gemeente zijn we afhankelijk van de kwaliteit en tijdigheid van informatie van ketenpartners. Er blijven onzekerheden over de prognoses en daadwerkelijke kosten jeugdhulp. Dat maakt het lastig adequaat te begroten. Daarnaast is bij jeugdhulp sprake van een open einde regeling. Jeugdhulp moet worden geleverd. Als gemeente hebben we volgens de Jeugdwet zorgplicht. Daarnaast bestaan er voor jeugdhulp meerdere wettelijke verwijzers; niet alleen de gemeente maar ook huisartsen, medisch specialisten, Gecertificeerde Instellingen voor jeugdbescherming en jeugdreclassering en rechters verwijzen naar jeugdhulp. Dit is van invloed op de sturingsmogelijkheden van de gemeente.

De komende periode wordt gebruikt om per aanbieder en gemeente verder inzichtelijk te maken wat zowel de financiële, als inhoudelijke impact is van de bovengenoemde genoemde ontwikkelingen. Hiervoor werkt het H10 Inkoopbureau met de gemeenten in onze regio een aanpak uit. Doel hiervan is om zowel lokale, als regionale, verdere maatregelen te treffen.

De voorgenomen maatregelen op lokaal niveau betreffen nu voorlopig:

- Toegang en toewijzing
 - Pilot ondersteuner jeugd en gezin Voorschoten
Een groot deel van de verwijzingen wordt gedaan door huisartsen en zij verwijzen vrijwel alleen naar basis- en specialistische jeugd geestelijke gezondheidszorg. De gemeente Voorschoten wil daarom voor de proefperiode van anderhalf jaar gaan werken met Ondersteuners Jeugd en Gezin (OJG) bij alle huisartsen in Voorschoten. De OJG heeft een rechtstreekse verbinding met het Centrum voor Jeugd en Gezin Voorschoten (CJG Voorschoten) en levert een bijdrage aan de transformatieopgave in het sociaal domein. De OJG kan in de huisartsenpraktijk bijvoorbeeld de huisarts adviseren over de nodige ingezette zorg, het CJG Voorschoten benaderen voor (lichte) ondersteuning, afstemmen met ketenpartners in de jeugdhulpketen, maar ook zelf begeleidende gesprekken voeren. De OJG maakt het mogelijk dat er voor de kinderen en gezinnen met psychosociale problematiek, die zich melden bij de huisarts, direct lichte ondersteuning beschikbaar is. Wij zetten er op in dat deze pilot spoedig kan starten.
 - Kritisch zijn op toewijzingen door het lokale jeugdteam
Ook de jeugdconsulenten van het jeugdteam van het Centrum Jeugd en Gezin doen een aanzienlijk deel van de verwijzingen. Soms wordt er druk uitgeoefend op *hen* door ouders en/of jeugdhulpaanbieders om toewijzingen af te geven voor een hoog aantal uren, voor een langere periode, met terugwerkende kracht of specifieke aanbieders etc. Zij blijven professioneel- kritisch. We bezien of er nadere richtlijnen moeten worden opgesteld voor toewijzing, inclusief veilig handelen.
- Contractmanagement en (materiele) controles

- Maandelijks vindt er afstemming plaats met het Inkoopbureau H10 over de geleverde prestaties door de jeugdhulpaanbieders en afhandeling van onze gemeente van verzoeken om toewijzing door jeugdhulpaanbieders. Opvallende zaken in het declaratiegedrag, zoals bijvoorbeeld stapeling, worden gesignaleerd en besproken tijdens de contractmanagementgesprekken die ieder kwartaal met jeugdhulporganisaties worden gevoerd. Het signaleren en bespreekbaar maken van opvallende zaken in het declaratiegedrag van jeugdhulpaanbieders is een doorlopend proces. Er wordt een materieel controleprotocol ontwikkeld, dat daarbij een instrument is. Het materieel controleprotocol maakt detailcontrole mogelijk. Daartoe moet de Verordening jeugd Voorschoten ook worden aangepast.
- Regievoering trajecten
 - Regisseur op duurste kinderen
Uit analyse is vastgesteld dat er aan de ene kant relatief veel jeugdigen met laag complexe hulp zijn, waarvan de kosten per kind gemiddeld laag zijn, én aan de andere kant relatief weinig jeugdigen met complexe hulp zijn, waarvan de kosten per kind gemiddeld hoog zijn (meer dan € 50.000). Wij willen meer en gedetailleerder inzicht in de gezinnen wiens jeugdigen hoog-complexe hulp ontvangen. Kwantitatief is geanalyseerd van de duurste cliënten om welke trajecten het gaat, welke instellingen betrokken zijn en welke kosten worden gemaakt. De komende periode wordt overleg gevoerd met de betrokken organisaties om meer kwalitatief inzicht te verkrijgen. Dit om te bepalen of er bijvoorbeeld overlap of tegenstrijdigheden in zitten, of de inzet met deze zwaarte nodig is voor de problemen die zij en/of hun gezin hebben, of dat het ook anders kan. Daarbij wordt ook gekeken of en welke domein-overstijgende en integrale maatwerkoplossingen eventueel nodig zijn. Dit alles om te bepalen of eventueel maatregelen nodig zijn.

Nog te overwegen verdere lokale maatregelen zijn:

- Verder verbeteren van de afspraken inzet persoonsgebonden budget jeugd
- Verder verbeteren van inzet van preventie en het voorliggend veld
- Verder verbeteren van de samenwerking met het (passend) onderwijs en
- Verder verbeteren van een integrale aanpak van het sociaal domein.

De maatregelen op regionaal niveau betreffen:

- intensivering van het regionaal contractmanagement en opvallendheden in declaratiegedrag signaleren en verdere verbindingen leggen met de lokale accountgesprekken
- Het kostenbewustzijn verhogen van verwijzers door publicatie van de tarieven van producten in de productcatalogus jeugdhulp Haaglanden
- Administratieve processen strak handhaven via bijvoorbeeld:
 - Schriftelijke aanmaning tot indienen van declaraties, om prognoses meer reëel te krijgen en adequater te kunnen begroten
 - Aanpassen protocollen en verkorten declaratietermijn tot 1 jaar (nu nog 5 jaar) in de nieuwe contracten per 2020
- Op basis van de resultaatgerichte inkoop per 2020 worden straks bijvoorbeeld:
 - Een budgetplafond per cliënt ingesteld door het werken met profiel-intensiteitscombinaties en
 - handhaving en naleving verder uitgewerkt via het instellen van een escalatieladder (betekent wel intensivering van het contractmanagement).

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders,

A. R. de Graaf,
Gemeentesecretaris

P.J. Bouvy-Koene,
burgemeester

Deze brief is digitaal vastgesteld. Hierdoor staat er geen fysieke handtekening in de brief.